

Søndag septuagesima

Gudstjeneste i Brede kirke

Salmer

745 Vågn op og slå på dine strenge

294 Talsmand, som på jorderige

179 Herren god, som uden grænser

728 Du gav mig, o Herre en lod af din jord

11 Nu takker alle Gud

Hvad kan og skal et menneske være stolt af? Ifølge profeten Jeremias - i de ord, vi hørte i den første læsning her i dag – læst fra altret - skal vi ikke være stolte af vores egen visdom, styrke eller rigdom. Vi skal derimod være stolte af, at Gud har indsigt og kender os.

Jeremias' ord er her ikke at forstå som en form for bibelsk jantelov, men de er derimod forløsende og befriende ord, der rykker os ud af alt vores eget og understreger det væsentligste i livet. På samme måde gælder det Jesu lignelse om arbejderne i vingården. Den rummer også både befriende og forløsende ord.

En problematisk historie

Lignelsen om arbejderne i vingården er imidlertid ud fra vores gængse måde at se og måle verden på en temmelig problematisk historie.

De arbejdere, der blev ansat tidligt om morgenen, og de, som blev ansat mange timer senere, sidst på dagen, får alle det samme i løn. Det skyldes ikke, at de arbejder på akkord. Det beror udelukkende på vingårdsejernes eget valg, at de sidst ansatte skal have udbetalt det samme i løn, som dem, der har arbejdet hele dagen.

Det er ud fra almindelig tankegang helt urimeligt, og det kan næppe undgå at strejfe os, at godt vi ikke var blandt dem, som havde arbejdet fra tidlig morgen. Vingårdsejeren har naturligvis ret til at give sine medarbejdere, hvad han vil, og man kan også godt argumentere for, at han giver hvert enkelt arbejder, det, som de har aftalt. Dvs. vingårdsejeren holder sin aftale, og ingen behøver derfor føle

sig snydt. Men alligevel! Tænk blot frem på den næste dag. Det vil naturligvis rygtes, hvordan vingårdsejeren aflønner sine ansatte. Og de fleste af os vil formodentlig da gå efter at blive ansat sent på dagen. Er det ikke den morale, vi uvilkårligt drager af lignelsen: "Stå ikke for tidligt op! Sørg for at være den sidst ansatte, du får alligevel det samme i løn". Er det ikke sådan, det ser ud, ud fra den visdom, vi selv kommer med? Jesus lignelse kan så ud fra en sådan umiddelbar, men også overfladisk tolkning, skærpe vores sans for, at vi skal være snu og sørge for os selv.

Lignelsen viser verden, som et sted, hvor der er forskelle. Vi mennesker er fra fødslen givet forskellige vilkår og muligheder, og verden er præget af forskelle. Nogen kommer lettere til det end andre. Der er nogle, som får en timeløn, der svarer til andres dagsløn. Lignelsen fortæller således ikke noget nyt. Verden er uretfærdig, hvordan vi end vender ord og argumenter. Der er lønforskelle på arbejdsmarkedet, og der er forskelle på de evner og de talenter, vi er givet hver især, og på de muligheder, vi får. Jesu lignelse om arbejderne i vingården afspejler i den forstand vores verden, og kan som sådan umiddelbart bidrage til at øge vores indignation eller få os til at trække på skuldrene og sige: "Se, sådan er verden!" Lignelsen kan i det lys – ud fra vores egen visdom – såvel bekræfte vores resignation som medvirke til at øge vores trang til at gå ind og tage ansvar for os selv og vores samfund.

Med himmeriget er det som...

Jesu lignelse er imidlertid ikke kun et spejl af verden. Jesus begynder lignelsen med ordene: "Med himmeriget er det som...", og så fortæller Jesus historien om vingårdsejeren og vingårdsarbejderne.

Lignelsen er en historie om himmeriget. Ikke himmeriget forstået som et hinsides sted, et endemål, et evigt hvilested hinsides, for Gud bærer himmeriget i sig – han er det evige liv – så himmeriget er der, hvor Gud er nærværende, hvor han åbenbarer sig og forholder sig til os mennesker og lader os kende ham.

Det er, hvad lignelsen fortæller ved i det hele taget at tale om Gud i billeder af verden, her i forholdet mellem en vingårdsejer og hans arbejdere.

Vi lærer i lignelserne Gud og hans visdom at kende. Fortæller vores egen visdom os, at verden er et uretfærdigt sted, at her er ikke harmoni og ro, så er indholdet af Guds visdom anderledes. Guds rige er ikke et sikkert løfte om én hinsides stor udligningsorden eller himmeriget er ikke blot et evigt hvilested.

Fremtiden er Guds, så den ved vi intet om, men vi er givet det håb - fortæller lignelsen – at vores visdom ikke nødvendigvis er Guds, og vigtigst af alt, at vores

domme og målestok ikke nødvendigvis er Guds. Det er lignelsens befriende pointe.

Vi mennesker ser let splinter i andres øjne og vi føler os let uretfærdigt og urimeligt behandlet, ser os selv som ofre. Vi kender til selvretfærdighed harme og har nemt ved at føle os snydt som vingårdsarbejderne ansat tidligt om morgenen. Vi er til løn som fortjent, noget for noget. Vi er til øje for øje, tand for tand. Men Guds visdom er en anden. Han vender ikke ryggen til dem, der har vendt ham ryggen. Han vender derimod gerne den anden kind til. Han aflønner ikke efter timetal, men hans visdom er barmhjertighed, kærlighed og nåde. Guds og vores domme er heldigvis ikke de samme.

Det er en befrielse, at det forholder sig sådan. Også selv når vi – som i lignelsen ud fra vores egen visdom kan synes, det hverken kan være rigtigt eller rimeligt. For Gud sætter hermed det håb ind over vores liv, at selv der, hvor vi vanskeligt kan tilgive os selv eller nogen anden, det, som er sket, da er der dog stadig Gud at håbe på.

Vi får i forholdet til Gud ikke løn som fortjent. Det kan synes urimeligt, men det skal vi først og sidst glæde os over, når udgangspunktet jo egentlig er det, at vi dybest set har fået alt givet. Vi skylder jo Gud, som skaber, alt.

..

”Den vise skal ikke være stolt af sin egen visdom, den stærke skal ikke være stolt af sin styrke, den rige skal ikke være stolt af sin rigdom”. Nej, den der stolt, skal være stolt af dette, at han har indsigt og kender mig”. Profeten Jeremias sagde disse ord århundreder før Jesu fødsel, i en krisesituation i sit land. For ham som profet var det magtpåliggende at understrege, at han og hans folk, ikke kunne bryste sig blot af deres egen indsigt, visdom, rigdom og styrke.

Disse profetord er stadigvæk aktuelle, for så vidt det stadigvæk gælder, at vi mennesker ikke kun kan leve af vores eget. Det bærende i vores liv er Gud, beror på ham, og den kærlighed og nåde, som han bringer os her.

Det er budskabet i lignelsen om vingårdsejeren og arbejderne i vingården. Må denne lignelse være med til at mindske vores rethaveriske sind og i stedet gøre os glade og ubekymrede i livet med hinanden! Må den Guds nåde, som vingårdsejeren her repræsenterer, styrke os i modet til at leve i ansvar og tro, ja som vi skal synge det om lidt:

Så lær mig da, Herre, at dig til behag

jeg bruger det pund, mig blev givet,

at hjælpe og værne om den, som er svag,

at elske, thi deri er livet.

Det ske. I Jesu navn